

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 *

ACADEMIC ADMINISTRATION OF HIGHLAND SCHOOL
IN CHIANG RAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ชลธิชา ปิรัตน์¹ และ สุนทร คล้ายอ่ำ²

Chonticha Peeprat¹ and Suothorn Klai Um²

¹⁻²หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

¹⁻²Master of Education Degree in Educational Administration University of Phayao, Thailand

Corresponding Author's Email: ticha.170136@gmail.com

วันที่รับบทความ : 19 เมษายน 2568; วันที่แก้ไขบทความ 20 พฤษภาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 22 พฤษภาคม 2568

Received 19 April 2025; Revised 20 May 2025; Accepted 22 May 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 และ 2) เปรียบเทียบระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จากการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นภูมิในการแบ่งชั้นตามสัดส่วนประชากร และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบสัดส่วนตามบัญญัติไตรยางค์ของประชากรในแต่ละโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 242 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามโดยใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้

Citation:

* ชลธิชา ปิรัตน์ และ สุนทร คล้ายอ่ำ. (2568). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(3), 500-516.

Chonticha Peeprat and Suothorn Klai Um. (2025). Academic Administration Of Highland School In Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(3), 500-516.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากร พบว่าบุคลากรทางการศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหาร, งานวิชาการ, โรงเรียนบนพื้นที่สูง

Abstract

This research aimed to: 1) study the academic administration of highland schools under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3, and 2) compare the opinions of educational personnel with different educational backgrounds and work experiences regarding the academic administration of these schools. The research employed a survey research design. The sample consisted of 242 educational personnel, selected through simple random sampling, using schools as strata and proportionally stratified sampling based on the Taro Yamane formula.

The research instrument was a 30-item questionnaire using a 5-point Likert scale. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and one-way analysis of variance (one-way ANOVA).

The findings revealed that:

1. The overall level of academic administration in highland schools under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 was at the highest level, with the highest mean score found in the area of internal quality assurance system development, followed by educational supervision, assessment, evaluation, and credit transfer, curriculum development, and learning process development, respectively.

2. The comparison results showed that educational personnel with different educational qualifications and work experiences had significantly different opinions regarding academic administration in highland schools under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3, at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Administration, Academic Administration, Highland Schools

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เป็นต้นมา ใน มาตรา 49 ได้ตราไว้ว่า บุคคล ย่อมมีสิทธิเสมอกัน ในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐจะต้องจัดให้ อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีอย่างมีคุณภาพ ทั่วถึง และไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550) สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้ ประโยชน์จากเทคโนโลยี ท้ามกลางแนวโน้มประชากรวัยเรียนที่ลดลงและความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีดิจิทัลที่เปิดโอกาสการเรียนรู้ที่หลากหลาย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ, 2566)

นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 – 2568 มุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติอย่างเท่าเทียม โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ผ่านกลไกการบริหารจัดการตั้งแต่ระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา จนถึงสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติงานหลักที่มีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานด้านวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567)

งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนรอบด้านและสร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณชน ขอบข่ายงานวิชาการที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา และระบบประกันคุณภาพภายใน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและพัฒนาอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม โรงเรียนบนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เผชิญกับความท้าทายเฉพาะตัวในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิชาการ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การขาดแคลนบุคลากรและทรัพยากร รวมถึงการเข้าถึงเทคโนโลยีที่จำกัด ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนกลุ่มดังกล่าว เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในบริบทของโรงเรียนบนพื้นที่สูงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการบริหารงานวิชาที่แตกต่างกัน

2. บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการที่แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง ได้ศึกษาตามแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการ ดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2567), ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์ (2553), รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552), จิตติมา วรรณศรี (2556), เอื้ออังกูร ชำนาญ (2564), ภูษณิศา ถูกใจ (2556), และ กนกวรรณ อายุยืน (2560) ซึ่งการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง หมายถึง การดำเนินงานที่เป็นระบบของผู้บริหารและบุคลากรโรงเรียนบนพื้นที่สูง ซึ่งอาจมีข้อจำกัดด้าน กายภาพและสังคมวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นการวางแผน จัดการ ส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ และ ประเมินผลกิจกรรมทางวิชาการ ให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และความต้องการผู้เรียน เพื่อ ยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามบริบทของตนเอง ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (4) ด้านการนิเทศ การศึกษา และ (5) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การศึกษาเอกสารวิชาการและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 37 โรงเรียน จำนวนครูและผู้บริหาร 634 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 44 คน และครู จำนวน 590 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 37 โรงเรียน ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางจี้ชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) อ้างในธีรวิทย์ เอ กะกุล, 2561, หน้า 65) เทียบขนาดของประชากรที่ประกอบด้วย บุคลากรทางการศึกษา จำนวนตัวอย่างเท่ากับ 242 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการเทียบสัดส่วนตามขนาดประชากรในแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นครอบคลุมเนื้อหาและตรงวัตถุประสงค์ในการศึกษา โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ประกอบด้วย 5 ด้านได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 30 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความร่วมมือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 242 ชุด

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนบนพื้นที่สูงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยส่งบันทึกข้อความขออนุญาต ผ่านช่องทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (G-mail) ของโรงเรียนพร้อมแนบบแบบสอบถามงานวิจัยเป็น QR Code สำหรับเป็นช่องทางการตอบแบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms) และรับข้อมูลผ่านแบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms)

3. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยการส่งช่องทางการกรอกข้อมูล เป็น QR Code สำหรับสแกน ตามช่วงเวลาที่กำหนด โดยการเก็บข้อมูลภายใน 30 วัน ได้รับกลับคืนมา 242 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับจากแบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms) มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับคำถามในการวิจัย และการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง อยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง อยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง อยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง อยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และหาผลการทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา		
- ปริญญาตรี	132	54.55
- ปริญญาโท	102	42.15
- ปริญญาเอก	8	3.30
รวม	242	100.00
2. ประสบการณ์ในการทำงาน		
- ต่ำกว่า 5 ปี	56	23.14
- 5 – 10 ปี	110	45.45
- มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	76	31.41
รวม	242	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 54.55 รองลงมา มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท จำนวน 102 คน คิด

เป็นร้อยละ 42.15 และมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาเอก จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.30 ในด้านประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 31.41 และมีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 23.14

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพื้นที่สูง

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.57	0.63	มากที่สุด	4
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.55	0.63	มากที่สุด	5
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษา	4.58	0.61	มากที่สุด	2
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.57	0.62	มากที่สุด	3
5. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.58	0.61	มากที่สุด	1
รวม	4.57	0.62	มากที่สุด	

จากตาราง 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพื้นที่สูง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาแยกรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = 0.61) และด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = 0.61) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.62) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของ

สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.63) และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.63)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยใช้ F-test แบบ One-Way ANOVA

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนบนพื้นที่สูง	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.93	2	1.47	6.85*	.001
	ภายในกลุ่ม	51.12	239	0.21		
รวม		54.06	241			
ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2.82	2	1.41	6.20*	.002
	ภายในกลุ่ม	54.27	239	0.23		
รวม		57.09	241			
ด้านกา ร วั ด ผล ประ เมิ น ผล แ ล ะ ด ำ เนิน การ เทียบ โอน ผล การ เรี ย น	ระหว่างกลุ่ม	3.00	2	1.50	7.00*	.001
	ภายในกลุ่ม	51.17	239	0.21		
รวม		54.16	241			
ด้านการนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.63	2	1.31	5.52*	.005
	ภายในกลุ่ม	56.91	239	0.24		
รวม		59.54	241			
ด้านการพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2.21	2	1.10	4.94*	.008
	ภายในกลุ่ม	53.36	239	0.22		
รวม		55.56	241			

รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	2.66	2	1.33	7.25*	.001
	ภายในกลุ่ม	43.89	239	0.18		
รวม		46.55	241			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 บุคลากรทางการศึกษาที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมมีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้นักเรียน ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนบนพื้นที่สูง	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5.03	2	2.51	12.25*	.000
	ภายในกลุ่ม	49.03	239	0.21		
รวม		54.06	241			
ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้นักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	5.19	2	2.60	11.95*	.000
	ภายในกลุ่ม	51.90	239	0.22		
รวม		57.09	241			
ด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผล การเรียน	ระหว่างกลุ่ม	6.09	2	3.04	15.13*	.000
	ภายในกลุ่ม	48.08	239	0.20		
รวม		54.16	241			

การบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนบนพื้นที่สูง	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านการนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.12	2	2.06	8.89*	.000
	ภายในกลุ่ม	55.42	239	0.23		
รวม		59.54	241			
ด้านการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.33	2	2.16	10.09*	.000
	ภายในกลุ่ม	51.24	239	0.21		
รวม		55.56	241			
รวมเฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	4.88	2	2.44	14.00*	.000
	ภายในกลุ่ม	41.67	239	0.17		
รวม		46.55	241			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 บุคลากรทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยรวมมีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3” ผู้วิจัยพบประเด็นของผลการวิจัยที่สามารถนำมาเสนอเพื่อทำการอภิปรายและประกอบแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนบนพื้นที่สูงเห็นความสำคัญของการบริหาร การศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตรสอดคล้องกับแนวคิดของ จิตมา วรรณศรี (2566) ที่กล่าวว่า กระบวนการบริหารวิชาการในสถานศึกษาเป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญ และ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน การจัดทำหลักสูตร ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตร ซึ่งเป็น แผนหลักของการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตร และ การจัดโครงการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ความสามารถ สมรรถนะตามที่หลักสูตรระบุไว้

1.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็น เพราะการจัดการเรียนรู้เป็นงานที่ต้องทำเป็นประจำของบุคลากรทางการศึกษา สอดคล้องกับ งานวิจัยของ เอื้ออังกูร ชำนาญ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับ แนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวไว้ว่าการทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่ เป้าหมายที่วางไว้จะทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลตาม เป้าหมาย หลักสูตร เปรียบเสมือนแบบแปลนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรบอกไว้ว่า วัตถุประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นมีอะไรบ้างจะใช้อะไรเป็นวัสดุ อุปกรณ์จะทำการจัดการเรียนการสอน อย่างไรบ้างเพื่อช่วยให้ด้านการเรียนการสอนหลักสูตรจึงจะเกิดความสำคัญและเป็นแผน ยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามความต้องการของผู้จัดทำเป็นแนวทางในการนำไปสู่การ ปฏิบัติงานของครูที่จะจัด ประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และผู้เรียนได้มี ความรู้ ทักษะ ความประพฤติดีมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า กระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติไว้แล้ว เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาใช้พัฒนาคุณภาพของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูษณิศา ถูกใจ (2556) ได้ทำการศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพื้นที่พิเศษใน อำเภอมะนังพม่าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการ

วัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของรุ่งชัชดา พรเวหะชาติ (2552) ได้กล่าวไว้ว่า การการประเมินผลเป็นเครื่องมือในการช่วยครูทราบถึงผลการสอนของตนเอง เพื่อให้สามารถ ปรับปรุงและพัฒนาการสอนให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้สามารถประเมินได้ว่า นักเรียนมีความเข้าใจใน เนื้อหาบทเรียนหรือไม่ ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและนักเรียน รวมถึง ช่วยให้ทราบถึงสถานะของหลักสูตรและโครงการที่ดำเนินการในสถานศึกษา การบันทึกผลการสอนจะเป็นหลักฐานทางการศึกษาที่ใช้ในการประเมินความสำเร็จของการเรียนรู้และผลการเรียนของนักเรียน รวมทั้งสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษา

1.4 ด้านการนิเทศการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผลจากบุคลากรในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่สูงมีการรับรู้ถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษาในด้านการนิเทศการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ที่กล่าวว่า การพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อสำรวจ วิเคราะห์วิจัยและประเมินผล ปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อพัฒนาหลักการและสื่อการเรียนการสอนให้ได้ มาตรฐานมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษาและเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นเพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน การจัดการศึกษา และแก้ไขปัญหาได้

1.5 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยรายด้านสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพสถานศึกษาภายในเพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนจะได้รับ การศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา รวมทั้งสถานศึกษามีการรายงานสรุปผลการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อต้นสังกัด และมีการจัดทำแผนพัฒนาการประกันคุณภาพ การศึกษา รวมทั้งมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ อายูยีน (2560) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูงแลพถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 2 พบว่าการดำเนินงานทั้ง 12 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับสูง เพื่อพิจารณา

เป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. จากผลการเปรียบเทียบระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.1 จากผลการเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูงที่ไม่เหมือนกัน

2.2 จากผลการเปรียบเทียบการบริหารการศึกษาของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้าน ประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า มีความรู้ความเข้าใจในนโยบายและการบริหารการศึกษามากกว่า

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ นอกจากนี้ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากร พบว่า ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยบุคลากรที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีมุมมองต่อการบริหารงานวิชาการที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นควรมีการส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียนบนพื้นที่สูงให้เต็มศักยภาพตามบริบทของตนเอง

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ควรนำผลการวิจัยเป็นสารสนเทศในการส่งเสริม พัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบนพื้นที่สูง ให้กับบุคลากรในสังกัดเพื่อนำความรู้ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนบนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). รายงานการพัฒนากิจการศึกษาค้นคว้าในพื้นที่สูง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาการศึกษาในพื้นที่พิเศษ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568. เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2567 จาก <https://www.moe.go.th>
- กนกวรรณ อายุเย็น. (2560). แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- จิตติมา วรรณศรี. (2566). การบริหารสถานศึกษาเพื่อคุณภาพในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ: แนวคิดและหลักการ. กรุงเทพมหานคร: เอ็มพันธ์การพิมพ์.

ภูษณิศรา ถูกใจ. (2556). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนในพื้นที่สูง. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก หน้า 1 (24 สิงหาคม 2550).

รุ่งชัชดา พรवेशชาติ. (2552). การจัดการศึกษาในสถานศึกษาแบบองค์รวม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570). เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2567 เรียกใช้จาก <https://www.nesdc.go.th>

เอื้ออังกูร ชำนาญ. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่พิเศษ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.